

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2028
Rok akademicki 2027/2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Przemoc w rodzinie dziecka szkolnego
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Pedagogiki
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok V, semestr 10
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Dariusz Kuncewicz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Dariusz Kuncewicz

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Zaj. Warsztatowe	Liczba pkt. ECTS
10	-	15*	-	-	-	-	-		2

*zmiana formy zajęć z zaj. warszt. na ćw. Uchwała RD 78/05/2024

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

- podstawowa wiedza z zakresu psychologii rodziny, wychowawczej i klinicznej- podstawowe umiejętności pomocy psychologicznej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z wiedzą o psychologicznych mechanizmach przemocy w rodzinie, symptomach przemocy domowej rozpoznawalnych w środowisku szkolnym oraz adekwatnych do sytuacji dziecka i jego rodziny, strategiach udzielania pomocy
C2	Nabycie podstawowych umiejętności oceny problemu przemocy w rodzinie dziecka, udzielania mu wsparcia, rozmów diagnostycznych i interwencyjnych z rodzicem oraz projektowania interdyscyplinarnego systemu wsparcia dla dziecka i jego rodziny
C3	Zwiększenie wrażliwości diagnostycznej wobec problemów dziecka szkolnego i jego rodziny dotyczących przemocy domowej; gotowości do konstruktywnej, odpowiedzialnej pomocy psychologicznej i organizacyjnej osobom krzywdzonym

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat psychologicznych mechanizmów przemocy w rodzinie, w tym przemocy seksualnej oraz o swoistości postępowania diagnostycznego, rozmów wspierających i interwencyjnych, udzielania pomocy psychologicznej dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie	K_W04
EK_02	w sposób zaawansowany opisuje funkcjonowanie rodziny z problemem przemocy w kontekście istniejących struktur i instytucji społecznych, w których zakresie kompetencji mieści się niesienie wieloaspektowej, w tym psychologicznej, pomocy dzieciom krzywdzonym i członkom ich rodzin	K_W09
EK_03	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o różnych typach środowisk rodzinnych, w których dochodzi do przemocy, specyfice funkcjonowania w roli ofiary i sprawcy oraz procesach nasilających przemoc	K_W20
EK_04	umie rozpoznawać sygnały specyficzne dla przemocy w rodzinie dziecka szkolnego oraz problemy, które są z nią nieraz sprzężone, np. uzależnienia, zaburzenia osobowości, choroba psychiczna, trudna sytuacja socjalno-ekonomiczna; oraz zaplanować sposób pomagania stosując odpowiednie metody terapeutyczne i współpracując z innymi specjalistami	K_U09
EK_05	jest gotowy do podejmowania działań osobistych i instytucjonalnych na rzecz osób doznających w rodzinie krzywdy i cierpienia, wykorzystuje w tym celu cechy osobiste, kompetencje zawodowe i kieruje się zasadami etycznymi	K_K10

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

B. Problematyka warsztatów

Treści merytoryczne
1. Pojęcie, formy, typy i psychologiczne mechanizmy przemocy w rodzinie.
2. Charakterystyka psychologiczna dorosłych ofiar i sprawców przemocy. Sytuacja emocjonalno-społeczna dziecka krzywdzonego. Cykle przemocy. System zaprzeczeń i racjonalizacji.
3. Symptomy przemocy domowej oraz jej konsekwencje u dziecka obserwowalne w środowisku szkolnym. Dziecko jako ofiara i/lub świadek przemocy rodzinnej. Zbieranie danych, analiza i wnioskowanie o stanie dziecka i relacji w jego rodzinie.
4. Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy dziecku krzywdzonemu. Planowanie i przeprowadzenie interwencji kryzysowej. Sposób prowadzenia rozmowy diagnostycznej (rodzic/e, dziecko) oraz interwencyjnej (rodzic/e).
5. Zachowania u dziecka, które mogą wskazywać na wykorzystanie seksualne. Sposób prowadzenia rozmowy z dzieckiem i rodzicem. Regulacje i procedury prawne chroniące dziecko przed sprawcą. Przesłanki decyzji o interwencji prawnej.
6. Współpraca z innymi specjalistami. Zakresy kompetencyjne różnych służb w sytuacji zagrożenia dzieci przemocą w rodzinie. Budowanie interdyscyplinarnych zespołów środowiskowych.

3.4 Metody dydaktyczne

Mini wykład, analiza przypadku, praca nad zadaniem problemowym na forum grupy, dyskusja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium	ćwiczenia
EK_02	kolokwium	ćwiczenia
EK_03	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Obecność na zajęciach.
2. Aktywny udział w zadaniach problemowych dotyczących typowych i nietypowych sytuacji związanych z przemocą w rodzinie, dyskusja tematyczna.
3. Kolokwium pisemne:
ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
 ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
 ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
 ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
 ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela: - udział w konsultacjach	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta: - przygotowanie do kolokwium - studiowanie literatury	15 15
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Badura-Madej, W., Dobrzyńska-Mesterhazy, A. (2000). *Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia*. Kraków: Wydawnictwo UJ.
 Czyżewska, M. (2008). Problem krzywdzenia dzieci. Postawy i doświadczenia pracowników szkół. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 2(7), 75-99.
 Jarosz, E. (2003). Odpowiedzialność pedagogów za dziecko krzywdzone. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 4(2), 36-44.
 Zmarzlik, J. (red.) (2011). *Przemoc w rodzinie wobec dziecka. Procedury interwencyjne w szkole*. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Literatura uzupełniająca:

- Ambroziak, K. (2018). Rola relacji terapeutycznej w pomocy dzieciom krzywdzonym. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 17(4), 51-58.
- Dałek, M., Drab, D. (2015). *Motywowanie do zmiany – praca z rodziną w procedurze „Niebieskie karty”*. Poradnik dla specjalistów. Warszawa: Opta. <https://www.opta.org.pl/files/1514090894/poradnika-dla-specjalistow.pdf> (pobrano 26-07-2002).
- Grabowiec, A. (2018). Nauczyciel w obliczu krzywdy dziecka, *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*, 38(4), 25-33.
- Izdebska, A. Lewandowska, K. (2012). Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci, *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 39(4), 116-132.
- Izdebski, R., Szaszkiewicz, W. (2003). Terapia systemowa rodziny z przemocą. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 2(4), 59-67.
- Przeperski, J. (2019). Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej – konteksty teoretyczne i praktyczne, *Family Forum*, 9, 33-51.
- Scheier, K. (20115). *Dorosłe dzieci. Psychologiczna problematyka odwrócenia ról w rodzinie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar [R. 5]
- Sobolewska, Z. (2002). Interwencje, diagnoza, terapia dzieci – ofiar przemocy seksualnej, *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 1, 113-126.
- Szabelska, G. (2009). Dziecko krzywdzone w rodzinie – szkolna protodiagnoza zjawiska. *Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji*, 4, 187-197.
- Widera-Wysoczańska, A. (2010). *Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie*. Warszawa: Difin.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej